

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI

**ARAşTIRMA GELİşTİRME DESTEK PROGRAMI
PROJELERİ PROJE FORMU**

**Yerli ve Yabancı Ticari Kahverengi Yumurtacı
Tavukların Serbest (Free-Range) Yetiştirme
Sisteminde ve Üretici Koşullarında Verim
Özelliklerinin Karşılaştırılması**

**PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ
KURULUŐ: Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü**

PROJE BAŞVURU FORMU HAZIRLAMA İLKELERİ

Proje başvurusu hazırlanırken, **Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü** (TAGEM) web sayfasında yer alan “**AR-GE Projeleri**” yan başlığı içerisinde yer alan “**Ar-Ge Destek Programları**” altındaki “**Araştırma ve Geliştirme Destek Programına İlişkin Tebliğ**”, “**Araştırma ve Geliştirme Destek Programı Uygulama/Harcama Usul ve Esasları**” ve diğer mevzuatların incelenmesi, daha sonra istenen tüm bilgi ve belgelerin belirtilen kurallara uygun, açık, anlaşılır ve eksiksiz olarak hazırlanması gerekmektedir.

Proje başvurusunda bir klasör içerisinde;

- Bir nüsha proje başvuru formu
- Proforma faturalar, teknik şartnameler vb. ekler
- Tüm ekli dosyaların yer aldığı **bir adet CD** (proje formu word formatında olmalıdır)
- Kurumun başvuru talebi yazısı bulunmalıdır.

Formatına göre hazırlanan proje tekliflerinin başvuruda bulunan kurum/kuruluşun üst yazısı ile birlikte; “Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Kampüsü İstanbul Yolu Üzeri, No:38, 06171 Yenimahalle / ANKARA” adresinde bulunan TAGEM’e elden, kargo veya posta yolu ile ulaştırılması gerekmektedir. Proje tekliflerinin, son başvuru tarihi mesai bitimine kadar TAGEM’de olması esas alınır. Kargo ve postadan kaynaklanan gecikmelerden TAGEM sorumlu değildir.

TAGEM’e sunulan proje formu karton klasör içerisinde olmalıdır. Klasörde sayfalar tek veya topluca bir naylon dosyaya konulmamalı, tel zımba kullanılmamalı, spiral ya da cilt yapılmamalıdır. Projeye ilişkin dokümanlar delgi zımba kullanılarak klasör içerisine takılmalıdır.

Proje başvuru formu aşağıdaki şartları sağlamalıdır:

- Sayfa yapısında; kenar boşlukları tüm yönlerde 2,5 cm olmalıdır.
- Yazı tipi ve puntosu: Ana ve alt başlıklar Arial ve koyu, yazı gövdesi Arial ve tek satır aralı olmalıdır. Tüm yazılar 11 yazı tipi boyutunda olmalıdır.
- Şekil, grafik, tablo ve matematiksel ifadeler için okunabilirliği artırmak amacıyla yazı tipi boyutu değiştirilebilir.
- Sayfa numaraları, sayfanın sağ alt tarafında olmalıdır.

Proje başvuru formu hazırlama ilkelerine uygun olmayan başvurular değerlendirmeye alınmaz.

Proje başvuruları değerlendirilirken proje başvuru formu ile birlikte yollanan CD’lerde yer alan bilgiler kullanılmaktadır. Bundan dolayı CD kopyasının, basılı proje başvuru formu ve bütün ekleri ile aynı olması gerekmektedir.

Bakanlık Ar-Ge Destek programı projelerinde temel araştırma (*Bir olgunun ya da gözlenebilir bir gerçeğin temelindeki esaslar hakkında yeni bilgi elde etmek için yapılan, görünüşte belirli bir uygulaması ya da kullanımı bulunmayan teorik ya da deneysel çalışma*) veya durum tespiti projeleri ile altyapı kurmaya yönelik ya da büyük oranda Ar-Ge niteliği olmayan tedarik amaçlı projeler destek kapsamı dışındadır.

Proje süresi en fazla 36 aydır.

Tarım sektörünün ihtiyacı olan konularda üniversiteler, sivil toplum ve çiftçi kuruluşları, meslek kuruluşları ve özel sektör Ar-Ge proje teklifinde bulunabilir. TAGEM personeli Genel Müdürlükte çalıştıkları süre içerisinde projelerde yer alamaz. projede yürütücü veya araştırmacı olarak görev alamazlar.

Bu form, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’na sunulacak olan Araştırma ve Geliştirme Projeleri Başvuru Formunda bulunması gereken bilgi, belge ve açıklamaları kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Formda her bir bölüm başlık halinde belirtilmiş ve gerekli durumlarda başvuru sahibine yardımcı olmak amacıyla kısa açıklamalar yapılmıştır. Form, yukarıda belirtilen hususlara göre doldurulmalı ve TAGEM’e ulaştırılmalıdır.

BAŞVURU FORMU KONTROL LİSTESİ

PROJE ADI :

- (x) Projenin Ar-Ge öncelikli konularından hangisine uygun olduğu belirtildi.
- (x) Proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılar TAGEM (Genel Müdürlük) çalışanı değildir.
- (x) Proje süresi 36 ayı geçmemektedir.
- (x) Proje yürütücüsü en az yüksek lisans mezunu araştırmacıdır.
- (x) Projenin süresi belirtildi.
- (x) Araştırma giderlerinin gerekçeli dökümü verildi.
- (x) Talep edilen makine teçhizatın hangi amaçla kullanılacağı belirtildi.
- (x) Makine teçhizatın teknik özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgiler verildi.
- (x) Araştırma giderlerinin fiyatlarına ilişkin proforma fatura vb. belgeler eklendi.
- (x) Proforma fatura, sözleşme, teklif mektubunda belirtilen rakamların KDV dahil tutarları bütçe tablolarına yazıldı.
- (x) Bütçe tabloları eksiksiz dolduruldu.
- (x) Proje Yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılara ait kısa özgeçmiş ve konu ile ilgili başlıca yayınlarının listesi sunuldu.
- (x) Proje yürütücüsü, yardımcı araştırmacılar ve Dekan/Müdür imzaları tamamlandı.
- (x) Kabul ve taahhüt beyanları eksiksiz imzalandı.
- (x) Kurum/kuruluşun başvuru talebi yazısı bulunmaktadır.
- (x) Bir adet CD'ye proje içeriği (**word formatında**) ve ekleri kopyalandı, proje klasörüne eklendi.
- (x) Ticaret Sicil Gazetesi Fotokopisi (Başvuruda bulunan özel sektör için gereklidir.)
- (x) Bir adet klasör içerisine Proje Başvuru Formu tüm bilgi ve belgelerle birlikte (poşet dosya kullanılmadan) konuldu.

Proje Yürütücüsü :

Unvanı, Adı ve Soyadı : Doç. Dr. İsmail DURMUŞ

Çalıştığı Kurum :Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Tarih : 30 Haziran 2015

İmza :

Not: Bu liste Proje Yürütücü tarafından proje teklifi hazırlandıktan sonra TAGEM'e teslim edilmeden önce eksikliklerin giderilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Proje Yürütücüsü bu formda belirtilen hususların uygunluğunu projeden kontrol edilerek ilgili satır başına tamam olduğuna dair "X" konmalı ve sonrasında bu kontrol listesi başvuru formuna iliştilmelidir.

İÇİNDEKİLER

ÖN KAPAK	1
KABUL VE TAAHHÜT BEYANLARI.....	6
1. PROJE ÖZETİ.....	7
2. GİRİŞ.....	8
3. ÖZGÜN DEĞER.....	9
4. YÖNTEM.....	10
5. AR-GE NİTELİĞİ.....	13
6. YÖNETİM DÜZENİ.....	13
7. ARAŞTIRMA OLANAKLARI.....	14
8. ÇALIŞMA TAKVİMİ.....	14
9. PROJE BÜTÇESİ	15
9.1. TOPLAM PROJE BÜTÇESİ.....	15
9.2. YILLAR BAZINDA PROJE BÜTÇESİ.....	15
9.3. BAKANLIK KATKISI ÖDEME PLANI.....	15
9.4. MAKİNE TEÇHİZAT.....	16
9.5. SARF MALZEMESİ.....	16
9.6. HİZMET ALIMLARI.....	16
9.7. SEYAHAT.....	17
10. BÜTÇE GEREKÇESİ.....	18
10.1 MAKİNE/TEÇHİZAT BÜTÇE GEREKÇESİ.....	19
10.2 SARF MALZEMESİ BÜTÇE GEREKÇESİ.....	19
10.3 HİZMET ALIMI BÜTÇE GEREKÇESİ.....	19
10.4 SEYAHAT HARCAMALARI BÜTÇE GEREKÇESİ.....	19
11. EKLER.....	
EK-A. ÖZGEÇMİŞLER.....	
EK-B. ETİK KURUL İZİN BELGESİ (GEREKİYORSA)	
EK-C. PROFORMA FATURALAR VE TEKLİF MEKTUPLARI	
EK-D. DANIŞMANLIK VE HİZMET ALIMI BELGESİ (SÖZLEŞME, PROFORMA FATURA VB.)	

Not: Proje başvuru formunu hazırladıktan sonra sayfa numaralarını başvuru formunuza göre güncelleyiniz.

GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
AR-GE DESTEK PROGRAMI PROJE FORMU ÖN KAPAK

DESTEK BAŞVURUSUNDA BULUNULAN PROJENİN	
BAŞLIĞI	Yerli ve Yabancı Ticari Kahverengi Yumurtacı Tavukların Serbest (Free-Range) Yetiştirme Sisteminde ve Üretici Koşullarında Verim Özelliklerinin Karşılaştırılması
ÖNCELİK KONUSU	39. Tavukçuluk Araştırma İstasyonu tarafından geliştirilen yumurtacı ebeveynlerin verim özelliklerinin üretici şartlarında belirlenmesi

DESTEK BAŞVURUSUNDA BULUNAN KURULUŞUN			
ADI	Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü		
ADRESİ	Cumhuriyet Yerleşkesi Cumhuriyet Mahallesi Altınordu / ORDU		
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN			
ADI SOYADI	İsmail DURMUŞ		
GÖREVİ / ÜNVANI	Öğretim Üyesi		
ADRESİ	Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü 52200- Altınordu/ORDU		
KURUMU	Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü	İŞ TELEFONU	04522345010/1440
AKADEMİK DERECEİ	Doç. Dr.	CEP TELEFONU	05326233519
ELEKTRONİK POSTA	ismaildurmus@odu.edu.tr	FAKS	04522346632

DESTEK BAŞVURUSUNDA BULUNAN KURULUŞUN TİPİ				
☒ ÜNİVERSİTE	☐ MESLEK KURULUŞU	☐ TİCARİ KURULUŞ	☐ SİVİL TOPLUM KURULUŞU	☐ ÇİFTÇİ ÖRGÜTLERİ
PROJE BAŞKA BİR KURULUŞ TARAFINDAN DESTEKLENMEKTE MİDİR?				
EVET ☐ HAYIR ☒	EVET İSE BELİRTİNİZ			
ARAŞTIRMANIN YAPILACAĞI KURULUŞUN ADI (Destek başvurusu yapan kuruluştan farklı ise)				
Ergün Tavukçuluk İşletme no:TR520000860172				

PROJE TOPLAM BÜTÇESİ (TL)	TALEP EDİLEN DESTEK MİKTARI (TL)	KURULUŞ KATKI MİKTARI (TL)	PROJE BAŞLAMA TARİHİ	PROJE SÜRESİ (AY)
48.903,08	48.903,08	-	9 Temmuz 2015	24

YARDIMCI ARAŞTIRMACININ ADI SOYADI	KURUMU	GÖREVİ/ ÜNVANI	AKADEMİK DERECEİ	CEP ve İŞ TELEFONU	ELEKTRONİK POSTA ADRESİ
Sezai ALKAN	Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü	Öğretim Üyesi	Doç. Dr.	05057372480 04522345010/1436	sezaialkan61@gmail.com
İbrahim KİPER	-	Yük.Lis.Öğ.	Lisans	05074023236	ibrahimkipper055@gmail.com
Serpil AKÇAY	İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat ve Doğa Bil.Fak.	Öğretim Üyesi	Yrd.Doç.Dr.	05323020595	serpibogaakcay@gmail.com

KABUL ve TAAHHÜT BEYANLARI

Bu proje formunda verilen bilimsel varsayım ve düşünceler dışındaki bütün bilgilerin doğru ve eksiksiz olduğunu; aksini açıkça belirtmediğim/belirtmediğimiz takdirde, bu formla yapılan proje başvurusunda yer alan tüm resim ve ekli belge ile yayınların şahsımın/şahsımızın özgün eseri olduğunu; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın bu form ile yaptığım/yaptığımız proje başvurusunu kabul etmek zorunda olmadığını; Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına ve sair mevzuat hükümleri ile Bakanlığın proje değerlendirme ve destekleme kural ve usullerini bildiğimi/bildiğimizi ve bu hükümlere uygun hareket edeceğimi/edeceğimizi; Bakanlığın yukarıda anılan kural ve usullerine ilişkin düzenlemelerini gerekli gördüğünde değiştirebileceğini ve yapılacak bu değişikliklere de uymak zorunda olduğumu/olduğumuzu kabul ve taahhüt ederim/ederiz.

Yukarıda uymayı kabul ve taahhüt ettiğim/ettiğimiz kurallara uymadığımızın ve/veya verdiğim/verdiğimiz bilgilerde gerçeğe aykırı beyanda bulunduğumuzun Bakanlık'ça tespiti halinde, Bakanlık tarafından alınacak karar ve uygulanacak yaptırımlara uyacağımızı kabul ve taahhüt ederim/ederiz.

ARAŞTIRMACININ	ADI SOYADI	T.C. KİMLİK NUMARASI	TARİH	İMZASI
Proje Yürütücüsü	İsmail Durmuş	38485104968	30-06-2015	
Yardımcı Araştırmacı	Sezai Alkan	30185399682	30-06-2015	
Yardımcı Araştırmacı	İbrahim Kiper	44998827102	30-06-2015	
Yardımcı Araştırmacı	Serpil Akçay	59158354954	30-06-2015	

Bu formu, projeyi öneren ve projenin yürütüleceği kuruluş olarak imzalayarak; formda verilen bilimsel varsayım ve düşünceler dışındaki bütün bilgilerin doğru ve eksiksiz olduğunu; önerilen proje Bakanlık'ça kabul edilerek desteklendiği takdirde Bakanlık'ın tüm kural, şart ve düzenlemelerine uyacağını ve uyulmasını sağlayacağını; projenin Bakanlık'ça kabul edildiği şekilde yürütülmesi ve sonuçlanması için azami özeni göstereceğini; ortaya çıkabilecek menfaat ihlallerini engelleyecek önlemleri alacağını; bu menfaat ihlallerini belirleyecek mali açıklamaların gerektiğinde proje başvurusunda görev alan ve/veya projeye ilgili diğer kuruluş çalışanları tarafından yapılacağını ve gelişecek menfaat ihlallerini verilen proje desteğinin kullanımından önce, önleyecek veya kontrol edecek tedbirleri alacağını Bakanlık'ça gerekli denetim ve izlemelerin yapılabilmesi için gerekli ortam ve imkanları sağlayacağını; tüm bu işlemler sırasında Bakanlık'a gerekli bildirimleri zamanında yapacağını; aksi takdirde Bakanlık'ın uygun gördüğü önlem ve yaptırımları uygulamaya yetkili olduğunu; Bakanlık'ın gerekli gördüğünde projenin yürütülmesine devam edilmekle birlikte projenin yürütüldüğü kurum bakımından değişiklik yapabileceğini; bu durumda herhangi bir hak talebinde bulunmayacağını kabul ve taahhüt eder.

YÜRÜTÜCÜ KURUM / KURULUŞ YETKİLİSİNİN

ADI VE SOYADI	İDARİ ÜNVANI	TELEFON/FAKS NUMARALARI	ELEKTRONİK POSTA ADRESİ	İMZASI	TARİH
Prof. Dr. Tarık YARILGAÇ	Rektör	0 (452) 226 52 01 0 (452) 234 44 00	yarilgac@hotmail.com		30-06-2015

1. PROJE ÖZETİ

Proje başlığı, proje özeti ve anahtar kelimeler yazılmalıdır. Bu bölümde; çalışmanın amaçları ve uygulanacak yöntemler ile hedef ve çıktılara ilişkin kısaca bilgi verilmelidir. Özetle, projenin Ar-Ge niteliği ile yaygın etkisine açıkça vurgu yapılmalıdır. Ayrıca nasıl yürütüleceği (deneysel tasarım/yaklaşım, yöntemler, ekip, aşamalar ve zaman) özetlenmelidir.

Proje Başlığı: Yerli ve Yabancı Ticari Kahverengi Yumurtacı Tavukların Serbest (Free-Range) Yetiştirme Sisteminde ve Üretici Koşullarında Verim Özelliklerinin Karşılaştırılması

Proje Özeti

Türkiye’de tavukçuluk sektörü hem et tavukçuluğunda ve hem de yumurta tavukçuluğunda 1980’li yıllardan itibaren hızla gelişmiş ve endüstriyel bir yapıya kavuşmuştur. Sektördeki gelişim et tavukçuluğunda özellikle Bolu, Düzce, Balıkesir, Sakarya, İzmir ve Mersin gibi illerde çok hızlı olmuştur. Yumurta tavukçuluğu ise Konya, Afyon, Manisa, Çorum, Kayseri gibi illerde yoğun olmakla birlikte yurdun değişik bölgelerinde yapılmaktadır.

Günümüzde, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin hayvan haklarını göz önüne alarak geleneksel kafes sistemlerde yapılan tavuk yetiştiriciliğini yavaş yavaş ortadan kaldırmaya başlaması, teknolojik gelişmeler ve ekonomik yapının iyileşmesi tüketim alışkanlıklarının yavaş yavaş değişmesine neden olmuş ve insanlar daha fazla para ödeyerek doğal veya doğala yakın şartlarda yetiştirilen ürünleri tercih etmeye başlamışlardır. Tüketicide görülen bu değişim direkt olarak yeni üretim tekniklerin oluşmasına fırsat vermiştir.

Değişmekte olan üretim yöntemlerine ve tüketim alışkanlıklarına uyum sağlamak ve sektörün ihtiyaç duyduğu hayvan materyalini sağlamak için Türkiye’de tavuk ıslahı konusunda çalışma yapan tek kuruluş olan Tavukçuluk Araştırma İstasyonu tarafından geliştirilen ve ümit verici verim özelliklerine sahip olan ticari kahverengi yumurtacı tavuklardan ATAK-S’in serbest sistem koşullarında test edilerek performanslarının belirlenmesi önem arz etmektedir. Test çalışmalarının üretici koşullarında ve aynı zamanda yabancı menşeli emsalleri ile karşılaştırılarak yapılması, geliştirilen hibrit materyalin geldiği noktanın tespit edilerek sektöre yansıtılması gerekmektedir.

Bu maksatla serbest sistem yumurta tavukçuluğunun gelişmeye başladığı Ordu ilinde bir üretici seçilmek suretiyle yerli ticari kahverengi yumurtacı ATAK-S’ ile yabancı kahverengi yumurtacı bir hibrit materyalin verim özellikleri belirlenecektir. Araştırmada her bir genotipten 150 adet tavuk olmak üzere toplam 300 adet tavuk kullanılacaktır. Bir tavuk için 0,2 m² kapalı alan ve 4 m² yeşil alan sağlanacaktır. Tavuklar gündüz dışarıda gece kümeste barındırılacaktır. Araştırma her grupta 3 tekerrür ve her tekerrürde 50 adet tavuk bulunacak şekilde yürütülecektir. Tavukçuluk Araştırma İstasyonu’ndan ATAK-S ve yabancı hibrit materyal üreten bir damızlık firmadan ise herhangi bir kahverengi yumurtacı hibrite ait civcivlerin aynı gün kuluçka çıkışları yapılacak ve yarka üreticisi bir firmada 16 haftalık yaşa kadar büyütülmeleri sağlanacaktır. Daha sonra araştırma kümesine nakledilecek olan tavuklarda 80 haftalık yaşa kadar, 18. hafta canlı ağırlığı, %50 verim yaşı, yumurta verimi, yumurta ağırlığı, yem tüketimi, yemden yararlanma oranı, 80.hafta canlı ağırlığı, yumurta dış ve iç kalite özellikleri tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tavuk, hibrit, performans, yumurta kalitesi, serbest sistem

2. GİRİŞ

2.1. Projenin Amacı ve Gerekçesini Açıklayınız.

Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere diğer ülkelerde ve ülkemizde hayvan haklarının gözetilerek tavukların doğal yaşam tarzlarına yakın serbestçe dolaşabilecekleri ortamlar sağlanan yetiştirme sistemleri uygulamaya konulmuş ve bu sistemlerde yetiştirilen tavuklardan elde edilen yumurtalar yüksek fiyata alıcı bulmaktadır. Bu talep ülkemizde de serbest sistem yumurta tavukçuluğunun süratle yaygınlaşmaya başlamasına neden olmuştur. Bu durum serbest sistem üretim koşullarına uygun hayvan materyali ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Tavukçuluk Araştırma İstasyonu tarafından geliştirilen ticari kahverengi yumurtacı tavukların bu güne kadar serbest sistem koşullarında verim özellikleri belirlenmemiştir. Proje ile yaygınlaşmakta olan bu yeni yetiştiricilik sisteminde yerli ticari kahverengi yumurtacı tavukların verim özelliklerinin belirlenerek, yabancı emsal bir materyalle karşılaştırılması ve üreticilerin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

2.2. Projenin Konusu ve Kapsamını Açıklayınız.

Araştırmanın konusu, serbest sistem yumurta tavuğu yetiştiriciliğinde yerli hibrit materyalin kullanım imkânlarının belirlenerek, üreticilerin bilgisine sunulmasını sağlamaktır. Aynı zamanda yerli materyalin yabancı materyal ile karşılaştırılması yapılmak suretiyle serbest sistem yetiştiriciliğe uygunluk durumlarını tespit etmektir.

Türkiye’de yeni yaygınlaşmaya başlayan serbest sistem yumurta tavuğu yetiştiriciliğinde yerli materyalin kullanımı düşük seviyededir. Projeden elde edilecek çıktılarla yerli hibrit materyal kullanımının artırılarak piyasada yer tutması ve döviz kaybının önüne geçilmesi araştırmanın kapsamı içinde yer almaktadır.

2.3. Proje ile Elde Edilmek İstenilen Çıktılar ve Kullanım Alanlarını Açıklayınız.

- Proje ile yerli yumurtacı hibritlerin serbest sistem yumurta tavukçuluğunda kullanımı yaygınlaştırılacak,
- Yerli yumurtacı hibritlerin yabancı hibritler karşısındaki durumu ortaya konulacak,
- Bu güne kadar üzerinde durulmamış bir konu araştırılarak literatür bilgisi sağlanacak,
- Yerli yumurtacı hibrit materyalin tavukçuluğun bu sektöründe de kullanılması ile ülkesel kaynaklar harekete geçirilmiş olacak,
- Yerli kaynakların tavukçuluk sektöründe kullanılması yaygınlaştırıldığı durumda Dünya çapında görülmesi muhtemel salgın hastalıklarda sektörün olumsuz etkilenmesi bir ölçüde engellenecek,
- Tavukçuluk Araştırma İstasyonu tarafından yapılan ıslah çalışmalarının önemi artırılmış olacak,
- Sektörün ileriki aşamalarda daha ucuz hibrit materyale sahip olmasının önü açılmış olacak,

-Elde edilen çıktılarla imkân bulunduğu takdirde yurt dışına hibrit materyal ihraç etme imkânı oluşturulacak,

-Araştırmadan elde edilecek çıktılar ülkemizde yaygınlaşmakta olan serbest sistem yumurta tavukçuluğu sektöründe kullanılacaktır.

3. ÖZGÜN DEĞER

Önerilen çalışmanın özgün değeri (bilimsel / teknolojik) açıkça belirtilmelidir (yeni bir teknoloji, yeni bir metot, yeni bir kavramsal/kuramsal çerçeve geliştirilmesi gibi).

Yaygın Etki/Katma Değer - Projenin gerçekleştirilmesi sonucunda ulusal ekonomiye, toplumsal refaha ve bilimsel birikime yapılabilecek katkılar ve sağlanabilecek yararlar anlatılmalı, elde edileceği **umulan sonuçlardan kimlerin ne şekilde yararlanabileceği belirtilmelidir.**

Öngörülen çıktılardan kullanıcıların ne şekilde yararlanacağı belirtilmelidir. Öngörülen çıktıların; katma değer, personel istihdamı, verimlilik, rekabet gücü vb. açılardan değerlendirilmesi yapılmalıdır. **Mümkün olduğunca somut, ölçülebilir ölçütler kullanılmalıdır.**

Önerilen araştırma bu güne kadar yapılmamıştır. Sektörde ilk olması nedeniyle bilimsel camiaya ve tavukçuluk sektörü için önemli veriler elde edilmesine imkan sağlayacaktır. Araştırmanın uygulanması ile birlikte ülkesel kaynakların yine ülke içerisinde etkin bir şekilde kullanılması sağlanacak ve bu bakımdan yurtdışına bağımlılık azaltılmış olacaktır. Ülkemizde yumurta tavuğu ıslahı yapan tek kuruluş olan Tavukçuluk Araştırma İstasyonu'nda yürütülen çalışmalar ve bu amaçla yapılan harcamaların karşılık bulması, dışa bağımlılığın azaltılması ve aynı zamanda döviz kaybının azaltılması ile Dünya çapında görülebilecek salgın hastalıklardan ülkemiz tavukçuluk sektörünün daha az etkilenmesinin yolu açılmış olacaktır.

Yerli yumurtacı hibritlerin serbest sistem koşullarında istenilen verim özelliklerine sahip oldukları belirlendiği durumda, bu sektörde yoğun bir şekilde kullanılma imkanı ortaya çıkacaktır. Avrupa ülkelerinde ve Dünya'nın diğer ülkelerinde hayvan hakları dikkate alınarak yaygınlaşan serbest sistem tavuk yetiştiriciliğinde ülkemizin de hak etmiş olduğu payı almasında proje çıktılarının önemi oldukça büyüktür. Son zamanlarda diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de doğal ürünlere karşı ilgi oldukça artmış durumdadır. Halkımızın bu taleplerini karşılamak ve güvenilir gıdaya ulaşmalarını sağlamaya yönelik üretimde bulunan tavukçuluk sektörüne bilimsel veriler sunulacak doğru, ve üretken materyal kullanmalarına yardımcı olunacaktır. Bu şekilde sektörün yaygınlaşmasına, istihdama ve üretim çeşitliliğine ve diğer ülkelerle rekabet oluşmasına katkıda bulunulacaktır.

Projenin bahsedilen hususlardan dolayı bilimsel, sektörel ve ülkesel dinamikler dikkate alındığında oldukça önemli ve özgün bir değere sahip olduğu görülmektedir.

4. YÖNTEM

Projenin bilimsel içeriği ve kullanılacak yöntemler/teknikler ile kullanılacak materyal ayrıntılı biçimde tanımlanmalıdır. Seçilen yöntemin diğerlerine göre üstünlükleri ve zayıflıkları belirtilmelidir. Yapılacak ölçümler, derlenecek veriler ayrıntılı biçimde anlatılmalıdır.

Ordu ilinde yapılan çalışmalar neticesinde serbest sistem yumurta tavukçuluğu oldukça yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu gün için 400 adet kapasiteli 100 adet işletme kurulmuş olup bu sayının 500'ü geçmesi beklenmektedir. Araştırma için Ordu ilinde ticari olarak serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan bir işletme seçilecek ve kümesin içi ve çevresi araştırmanın yöntemine uygun bir şekilde tel örgü ile bölünecektir. Araştırmanın materyalini Tavukçuluk Araştırma İstasyonu tarafından geliştirilen kahverengi yumurtacı hibrit olan ATAK-S ile yabancı kahverengi bir hibrit oluşturacaktır. Hibritler 1. Grup: ATAK-S, 2.Grup: Yabancı hibrit olmak üzere iki gruba ayrılacaktır. Her bir grup için 150 adet olmak üzere toplam 300 tavuk kullanılacaktır. Araştırma tesadüf parsellerinde 3 tekerrürlü olarak yürütülecektir. Her bir tekerrürde 50 adet tavuk bulundurulacaktır. Her bir tavuk için kümes içinde 0,2 m², kümes dışında en az 4 m² yeşil gezinme alanı sağlanacaktır. Tavukların karışmalarını önlemek için her parsel için ön görülen (50 tavuk için) 200 m² alan olmak üzere toplamda 1200 m² alanın etrafı 2 m boyunda tel örgü ile çevrilecektir. Araştırmada kullanılacak civcivler yarka üreticisi bir işletmeye verilerek 16 haftalık yaşa kadar büyütülmeleri sağlanacak ve daha sonra 6 bölmeli deneme kümesine nakledilecektir. Civciv ve tavukların beslenmesinde çizelge 1'de kimyasal kompozisyonu belirtilen yemler kullanılacaktır. Civciv ve piliçler 18 haftalık yaşa kadar gün ışığında büyütülecek ve 18 haftalık yaştan itibaren aydınlatma süresi haftada bir saat artırılarak 16 saatte sabitlenecektir.

Çizelge 1. Yem materyali

Temel besin maddeleri	0-3 hafta civciv yemi	4-10 hafta piliç büyüme yemi	11-16 hafta piliç geliştirme yemi	17-40 hafta yumurta tavuğu 1. dönem yemi	41-80 hafta yumurta tavuğu 2. dönem yemi
Kuru madde, en az (%)	88	88	88	88	88
Ham kül, en çok (%)	8	8	8	8	8
Ham protein, en az (%)	19	18	16	18	17
Metabolik enerji, en az (kcal/kg)	2900	2800	2700	2800	2700
Kalsiyum, en az-en çok (%)	1-1,2	1-1,1	0.9-1	3.5-4	3.8-4,2
Yararlanılabilir fosfor en az (%)	0.45	0.42	0.40	0.40	0.37
Lisin, en az (%)	1.15	0.98	0.72	0.75	0.75
Metionin, en az (%)	0.55	0.47	0.35	0.47	0.42
Metionin+sistin, en az (%)	0.85	0.76	0.58	0.78	0.72
Triptofan, en az (%)	0.20	0.19	0.17	0.20	0.19
Tuz, en az-en çok (%)	0.35-0.50	0.35-0.50	0.35-0.50	0.35-0.50	0.35-0.50
Ham selüloz, en çok (%)	4.5	5	6	6	6
Linoleik asit, en az (%)	1.5	1.25	1.0	1.7	1.5
A vitamini (IU/kg)	13 000	13 000	10 000	12 000	12 000
D ₃ vitamini (IU/kg)	3 000	3 000	2 000	2 500	2 500
E vitamini (mg/kg)	20	20	20	20	20
K ₃ vitamini (mg/kg)	2	2	2	2	2
B ₂ vitamini (mg/kg)	5	5	5	5	5
B ₁₂ vitamini (mg/kg)	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01
Niasin (mg/kg)	60	60	30	25	25
Mangan (mg/kg)	100	100	100	60	60
Çinko (mg/kg)	70	70	70	40	40
Demir (mg/kg)	40	40	40	40	40
Bakır (mg/kg)	7	7	7	7	7
Selenyum (mg/kg)	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
Kobalt (mg/kg)	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5

Civciv döneminden itibaren tavuklar çizelge 2'de belirtilen program doğrultusunda aşılamaları yapılacaktır.

Çizelge 2. Aşılama Programı

Uygulanan Aşı	Aşılama Yolu	Aşılama Günü
Marek	Deri altı/ Kas içi	1
Newcastle	Sprey/ Göz- Burun Damla	1
Gumboro	İçme Suyu	10-12
Newcastle + İnfeksiyöz Bronşitis	İçme Suyu	16-18
Gumboro (tekrar)	İçme Suyu	21-23
Newcastle	İçme Suyu	45-48
Newcastle +İnfeksiyöz Bronşitis (tekrar)	İçme Suyu	70
Tavuk Çiçeği Avian Ensefalomyelit	Kanat Zarına Batırma	98-112
Newcastle + İnfeksiyöz Bronşitis + Gumboro	Kas içi (inaktif aşı)	98-112

Araştırmaya 80 haftalık yaşa kadar devam edilecek olup bu süre içerisinde aşağıda belirtilen verim özellikleri tespit edilecektir.

-18.hafta canlılığı ağırlığı: Bütün tavukların ağırlıklı10 g hassasiyetindeki terazi ile tartılarak belirlenecektir.

-%50 yumurta verim yaşı: Bütün tekerrürlerde, kuluçka çıkış tarihinden %50 verim yaşına ulaşılan güne kadar geçen süre dikkate alınmak suretiyle,-Yem tüketimi: Her bir tekerrürde 15 günlük periyotlar halinde verilen yemden (kg) kalan yem çıkarıldıktan sonra tavuk başına günlük tüketilen yem miktarı gram olarak tespit edilecektir.

-Yemden yararlanma oranı: Her bir tekerrürde 15 günlük periyotlar halinde tüketilen toplam yem miktarının (kg) üretilen toplam yumurta (kg) miktarına oranlaması ile elde edilecektir.

-Yumurta ağırlığı: Her bir tekerrürde 15 günlük periyotlarla 0,01 g hassasiyetindeki terazi yardımıyla belirlenecektir.

-Yumurta verimi: Her bir tekerrürde günlük üretilen yumurta sayıları dikkate alınmak suretiyle tespit edilecektir.

-Yaşama gücü: Her bir tekerrürde 18. haftadan 80. haftaya kadar ölen hayvanlar dikkate alınarak % olarak hesaplanacaktır.

$Y.G = \frac{\text{Ölen hayvan sayısı}}{\text{Kümese konulan hayvan sayısı}} * 100$

80. hafta canlı ağırlığı: Tavuklar 80 haftalık yaşa geldiklerinde 10 g hassasiyetindeki terazi ile tartılarak belirlenecektir.

Yumurta dış ve iç kalite özellikleri tavuklar %50 verim yaşına girdikleri tarihten itibaren aylık olarak belirlenecektir. Bu maksatla her bir tekerrürden tesadüfi olarak %20 oranında seçilen yumurta laboratuvara getirilecek ve oda sıcaklığında 24 saat bekletilecektir. Daha sonra aşağıda belirtilen özellikler tespit edilecektir.

-Yumurta ağırlığı: 15 günlük periyotlarla üretilen her bir yumurtanın ağırlığı 0,01g hassasiyetindeki terazi ile tartılarak belirlenecektir.

-Şekil indeksi: Rauch tarafından geliştirilen şekil indeksi ölçüm aleti yardımıyla belirlenecektir.

-Özgül Ağırlık (g/cm³): Yumurtalar 0.01g hassasiyetindeki terazi yardımıyla önce havada daha sonra da saf sudaki ağırlığı tartılarak aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanacaktır.

Özgül Ağırlık (g/cm³) = Havadaki ağırlık(g) / Havadaki ağırlık (g) – Sudaki ağırlık (g)

-Kabuk Kırılma Direnci: Kabuk kırılma direnci ölçüm aleti yardımıyla (kg/cm²) olarak belirlenecektir.

-Kabuk Rengi: Hy-Line firması tarafından geliştirilen kabuk rengi skalası yardımıyla belirlenecektir.

-Kabuk Kalınlığı: Mikrometre yardımıyla mm olarak tespit edilecektir.

-Ak indeksi: Üçayaklı mikrometre yardımıyla ak yüksekliği, dijital kumpas yardımıyla ak genişliği ve ak uzunluğu ölçülerek aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanacaktır.

Ak indeksi = Yumurta Akının Yüksekliği(mm) / Yumurta Akının uzunluk ve genişlik ortalaması (mm)*100

-Sarı indeksi: Üçayaklı mikrometre yardımıyla sarı yüksekliği ve sarı çapı ölçülerek aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanacaktır.

Sarı indeksi: Yumurta Sarısı Yüksekliği (mm) / Yumurta Sarısı Çapı (mm)*100

-Haugh Birimi: Yumurta ağırlığı ve ak yüksekliğinden yararlanılarak aşağıdaki formül yardımıyla hesaplanacaktır.

-Haugh birimi = 100 Log(H+7,57 – 1,7G^{0,37})

H: Ak yüksekliği (mm)

G: Yumurta Ağırlığı (g)

-Et ve kan lekeleri: Kırılan yumurtalarda et ve kan lekesi olan yumurtalar sayılarak % olarak belirlenecektir.

-Ekonomik analiz: 80 haftalık süre boyunca tavukların günlük ortalama yem tüketimleri, yumurta verimi ve dönem sonu tavukların canlı satış fiyatları dikkate alınarak hibritlerin ekonomik durumları belirlenecektir.

İstatistik Analiz:

Araştırmada dikkate alınan tüm özellikler için verilerin normal dağılım kontrolü Kolmogorov-Simironov testi ile grup varyanslarının homojenlik kontrolü ise Levene testi ile yapılacaktır. Varsayımları yerine getiren özelliklerin değerlendirilmesinde t testi kullanılacaktır. Oran ve % olarak ifade edilen verilerde açı transformasyonu uygulanacaktır. Tüm hesaplamalar Minitab 16 istatistik paket programı ile yapılacaktır.

5. AR-GE NİTELİĞİ

Sunulan projelerde, aşağıda belirtilen faaliyetlere yönelik sistemli çalışmalar Ar-Ge kapsamında değerlendirilir:

- Daha önceden yapılan temel ve uygulamalı araştırma ve/veya pratik deneyimden elde edilen mevcut bilgiden yararlanılarak yeni malzeme/ürün/sistem/model/bilgi üretmek.
- Yeni süreçler, sistemler ve hizmetler tesis etmek ya da halen üretilmiş veya kurulmuş olanları önemli ölçüde geliştirmek.
- Yurt dışında üretilen veya geliştirilen ürün/hizmet/sistem/model/bilgiyi, ülke içerisinde üretmek veya geliştirmek.

Bu bölümde; proje çıktıları (ulusal veya uluslararası alanda) benzeri malzeme/ürün/sistem/model/süreç teknolojilerin teknik özellikleri ile karşılaştırılmalı, varsa proje çıktısının öngörülebilir üstünlükleri veya yenilikleri belirtilmelidir.

Proje Ar-Ge niteliği bakımından yeni süreçler, sistemler ve hizmetler tesis etmek ve halen üretilmiş veya kurulmuş olanları önemli ölçüde geliştirmek maddesinde yer alan hususları kapsamaktadır. Proje, bu güne kadar test edilerek verim özellikleri belirlenmeyen yerli yumurtacı hibritlerin serbest sistemde (free range) ve üretici şartlarındaki performans değerlerinin ortaya konulması, sektörde kullanımının yaygınlaştırılması ve literatür bilgisi elde edilmesi bakımından üstünlük taşımaktadır. Bu güne kadar benzer çalışma yapılmadığı için başka çalışmalarla karşılaştırma imkânı bulunmamaktadır. Aynı zamanda yerli kaynakların yeni bir üretim sisteminde kullanımının yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacak olması bakımından ayrı bir öneme sahip olacaktır.

6. YÖNETİM DÜZENİ

Projede görev alacak kişilerin (araştırmacı, teknik personel vb.) adları ve her birinin çalışma zamanlarından projeye ayıracakları süre yüzde olarak belirtilmelidir. Her birinin projedeki işlevi, sorumluluğu ve çalışma ilişkileri tanımlanmalıdır.

Görevi	Ünvanı ve Adı -Soyadı	Projeye ayrılacak zaman (%)	Sorumluluk
Proje Yürütücüsü	Doç.Dr. İsmail Durmuş	40	Projenin yürütülmesi verilerin alınması ve sonuçlandırılması
Yardımcı Araştırmacı	Doç. Dr. Sezai Alkan	20	Verilerin alınması, projenin sonuçlandırılması
Yardımcı Araştırmacı	Yrd.Doç.Dr.Serpil Akçay	20	Verilerin alınması, projenin sonuçlandırılması
Yardımcı Araştırmacı	İbrahim Kiper	20	Verilerin alınması

7. ARAŞTIRMA OLANAKLARI

Hem öneren kuruluştta var olan, hem de proje çerçevesi içinde elde edilmesi planlanan araştırma olanakları belirtilmelidir. Uygulanacak araştırma yöntemi açısından, bu olanakların yeterliliği tartışılmalıdır. Projenin amaçları doğrultusunda Ar-Ge desteklerinin neden vazgeçilmez derecede gerekli olduğu açıklanmalıdır.

Projenin yapılması için Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümünde Kanatlı Hayvan Yetiştirme ve Islahı konusunda çalışma yapan iki adet Doç. Dr. seviyesinde öğretim üyesi bulunmaktadır. Proje için gerekli olan yumurta kalite ölçüm cihazları ve tavukların tartımında kullanılacak teraziler mevcuttur. Araştırma Ordu'da serbest sistem yumurta tavukçuluğu yapan bir üreticinin kümesinde yürütülecektir. Ancak kümesin araştırma için uygun hale getirilmesi için 6 bölmeye ayrılması gerekmektedir. Ar-Ge destekleri sayesinde vatandaş-devlet işbirliği ile vatandaşta mevcut imkanlar araştırmalar için kullanılmış olacak ve bu suretle alt yapıya gereksiz para harcamanın önüne geçilmiş olunacak ayrıca devletin vatandaşla kaynaşmasına katkıda bulunularak sosyal bir yararlılık sağlayacaktır.

8. ÇALIŞMA TAKVİMİ

Proje çerçevesinde yapılacak faaliyetler çalışma takvimi çizelgesinde gösterilmelidir. Projenin belli başlı aşamaları ve bunlardan her birinin ne zaman gerçekleşeceği açık biçimde belirtilmelidir. Çizelge gerektiği kadar çoğaltılabilir.

Çalışma Takvimi Çizelgesi

Yapılacak Faaliyetler	Aylar																																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36		
Civcivlerin sipariş edilmesi ve kümes alt yapısının kurulması																																						
16 haftalık yaştaki yarkaların temini ve kümese yerleştirilmesi																																						
Verim özelliklerinin tespit edilmesi																																						
Verilerin değerlendirilmesi ve projenin sonuçlandırılması																																						

(*Yazım vb. alanlar gerektiği kadar uzatılabilir.

9. PROJE BÜTÇESİ

9.1. Toplam Proje Bütçesi (TL cinsinden ve KDV Dahil hazırlanmalıdır.)

Katkı Kaynağı	Makine Teçhizat (TL)	Sarf Malzemesi (TL)	Hizmet Alımı (TL)	Seyahat (TL)	Toplam (TL)
BAKANLIK Katkısı	-	48.903,08	-	-	48.903,08
Öneren Kuruluş Katkısı	-	-	-	-	-
Destekleyen Diğer Kuruluş Katkısı	-	-	-	-	-
Destekleyen Diğer Kuruluş Katkısı	-	-	-	-	-
KDV Dahil Önerilen Toplam	-	48.903,08	-	-	48.903,08

9.2. Yıllar Bazında Proje Bütçesi (TL cinsinden ve KDV Dahil hazırlanmalıdır.)

Katkı Kaynağı	2015	2016	2017	2018	Toplam
BAKANLIK Katkısı (TL)	19.403,08	29.500,00	-	-	48.903,08
Öneren Kuruluş Katkısı (TL)	-	-	-	-	-
Destekleyen Diğer Kuruluş Katkısı (TL)	-	-	-	-	-
Destekleyen Diğer Kuruluş Katkısı (TL)	-	-	-	-	-
Önerilen Toplam (TL)	19.403,08	29.500,00	-	-	48.903,08

9.3. Bakanlık Katkısı Ödeme Planı (TL cinsinden ve KDV Dahil hazırlanmalıdır.)

Yılı	Makine Teçhizat (TL)	Sarf Malzemesi (TL)	Hizmet Alımı (TL)	Seyahat (TL)	Toplam (TL)
2015	-	19.403,08	-	-	48.903,08
2016	-	29.500,00	-	-	-
2017	-	-	-	-	-
2018	-	-	-	-	-
Toplam	-	48.903,08	-	-	48.903,08

9.4. Makine Teçhizat:

Proje için gerekli olacak alımların detaylıca araştırılması büyük önem arz etmektedir. Bu tablonun iyi araştırılmadan oluşturulması ileride sık sık revize talebini gündeme getirebilecek ve bu durum proje gidişatını olumsuz etkileyebilecektir. Bu nedenle alınacak makinenin kullanım özellikleri iyi araştırılmalıdır.

Alınması Önerilen Makine – Teçhizat Listesi						
Sıra No*	Adı/Modeli(**)	Adedi	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Kullanım Gerekçesi	Proforma Tarihi	Proforma veren kuruluş
1	-	-	-	-	-	-
2						
...						

(*)Sıra numaraları proforma faturanın üzerine de yazılmalıdır.

(**) Proforma faturadaki isim ile aynı olmalıdır.

9.5. Sarf Malzemesi: (Materyal ve Yöntemde belirtilen sarf malzemelerden gerekli olanlar yazılmalıdır.)

Alınması Önerilen Sarf Malzeme Listesi						
Sıra No	Adı/Cinsi/Tarifi	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Kullanım Gerekçesi	Proforma Tarihi	Proforma veren kuruluş
1	Yumurta yemi (ton)	20	34.000,00	Tavukların beslenmesinde	28-1-2015	BİL-YEM
2	Yarka (adet)	300	4.348,08	Hayvan materyali olarak	28-1-2015	MT Civ.Tav.ve Yum.Paz.
3	Tel örgü (m)	500	9.355,00	Kümes içi ve dışını bölmek için	03-2-2015	Doğan Tel Örgü
4	Talaş (kg)	2400	1.200,00	Kümes altlığı olarak	26-1-2015	Karahasan Mobilya

9.6. Hizmet Alımları:

Tüm hizmet alımları aşağıdaki listede verilmeli ve her bir alınan hizmet için "Hizmet Alımı İş Tanımı" belgesi hazırlanmalıdır.

Hizmet Alımı Listesi						
Sıra No	Adı/Cinsi/Tarifi	Miktarı	KDV Dahil Toplam Tutarı (TL)	Kullanım Gerekçesi	Proforma Tarihi	Proforma veren Kuruluş
1	-	-	-	-	-	-

Hizmet Alımı ve Danışmanlık İş Tanım Belgesi

Hizmet Alımı Adı/Tarifi		Proforma/Teklif Tarihi(*)	
Hizmet Alımı/Danışmanlık Süresi (Ay)		Başlangıç Zamanı (Kaçınıcı Ay)	
Hizmet Alımı Yapılacak Kurum/Kuruluş Adı			
Danışmanlık Alınacak Kişinin Adı ve Soyadı	(Kişilerden alınacak danışmanlık hizmetleri; projenin belirli dönemlerinde ihtiyaç duyulan ve proje ekibinde bulunmayan, özel uzmanlık gerektiren konularda alınacak olan ve süreklilik arz etmeyen hizmetlerdir.)		
Amacı ve Gerekçesi			
Gerçekleştirilecek Faaliyetler			
Tutar (TL)			

*Hizmetlere ilişkin proforma/teklif belgeleri Ek-D de sunulmalıdır.

9.7. Seyahat

Görevin Konusu *(1)	Görev Güzergahı *(2)	Görevde Yapılacak (km) *(3)	Görev Yapacak Personel Sayısı *(4)	Yol Dahil Görev Süresi (gün) *(5)	Yolluk Gideri (TL) *(6)	Konaklama Gün Sayısı *(7)	Konaklama Gideri (TL) *(8)	Ulaşım Bedeli (TL) *(9)	Toplantı Katılım Ücretleri (TL) *(10)	Toplam Tutar (TL) *(11)
Aşağıda örnek verilmiştir.										
Bahçe kontrolü (özel araçla)	Ankara-Mersin-Tarsus (köyleri)-Ankara	1100	4	3	480 (40*4kişi*3 gün)	1	320 (40x2x4 kişi)	550 (1100x0,50 TL)	-	1.350
Numune alımı (otobüs ile)	Ankara-Mersin-Ankara	-	4	3	480 (40x4kişix3 gün)	1	320 (40x2x4 kişi)	500 (120 TL gidiş dönüş otobüs rayiçx4 kişi)+ 20 TL taksi	-	1.300
Numune alımı (otobüs ile)	Ankara-Mersin-Ankara	-	4	3	480 (40x4kişix3 gün)	2	640 (40x2x4 kişix2 gün)	500 (120 TL gidiş dönüş otobüs rayiçx4 kişi)+ 20 TL taksi	-	1.620

Tablonun birinci satırı açıklaması: Tarsus(köyleri): Çağbaşı, Alibeyli, Çakırlı (Ankara'dan gidiş dönüş tahmini 1100 km)

*(1) Proje kapsamında gerçekleştirilecek görevin neden yapıldığı konu olarak yazılır. (Ör: materyal toplama, numune alımı vb.)

*(2) Proje kapsamında göreve çıkılan ilk yerden görevin bittiği en son yere kadar güzergah belirtilir (Ör: Ankara- Antalya/Alanya-Mersin-Ankara). Proje kapsamında gidilecek yerler arasında ilçe, belde, köy vb. bulunuyorsa bu tablonun altına söz konusu yerler ayrıntılı olarak yazılır. Aynı güzergaha birden fazla gidilse dahi her görev için ayrı satır açılmalıdır.

*(3) Bu bölüm sadece özel ya da kiralık araçların görevde kullanılması durumunda doldurulacaktır. Proje kapsamında göreve çıkılan ilk yerden görevin bittiği en son yere kadar ki güzergahta yapılacak yolun toplam mesafesi km cinsinden yazılır.

*(4) Proje kapsamında proje başvurusunda belirtilen veya projeye daha sonra dahil olan proje yürütücüsü ve yardımcı araştırmacılarından ilgili göreve katılan personel sayısı yazılır.

*(5) Proje kapsamında gerçekleştirilecek görev süresi gidiş-dönüş yol süreleri dahil edilerek yazılır.

*(6) Proje çerçevesinde yapılacak seyahatlerde günlük yolluk olarak, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarlarını gösterir H-Cetvelinde yer alan Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlara ödenen miktar (bu tutar her yıl Bütçe Kanunu ile güncellendiği için takip edilmelidir) kadar ödenebilir. Gününbirlik seyahatlerde ise günlük harcırahın 2/3'ü oranında ödeme yapılabilir. Yolluk giderinin hesaplanmasında; bir personelin günlük yolluk miktarı, Görev Yapacak Personel Sayısı (4) ve Yol Dahil Görev Süresi (gün)(5)'nin çarpılması ile bulunur.

*(7) Görev süresi içerisinde konaklanacak gün sayısı yazılır.

*(8) Konaklama gideri (faturalandırılması kaydıyla) olarak en fazla günlük harcırahın 2 (iki) katı kadar ödeme yapılır. İlaçe (yiyecek, içecek) giderleri gündelik kapsamında olduğu için ayrıca konaklama gideri olarak karşılanmaz. Konaklama gideri; Görev Yapacak Personel Sayısı(4) ile Konaklama Gün Sayısı(7)'nin çarpılması ile bulunur.

*(9) Ulaşım bedeli seyahatin otobüsle yapılması durumunda otobüs rayiç bedelleri üzerinden, seyahatin uçakla yapılması durumunda ise ekonomi sınıfı uçak bileti faturası üzerinden ödenir. Ulaşım bedeli kısmı otobüsle/uçakla yapılan seyahatlerde Görev Yapacak Personel Sayısı(4) ile gidiş-dönüş otobüs rayiç veya uçak bileti fatura tutarının çarpılması ile bulunur. Ayrıca otobüsle/uçakla seyahatlerde terminalden konaklama alanına gidiş ve terminalden dönüşlerde birer defa fatura karşılığında taksi ücreti ödenebilir. Kiralık ya da özel araçla gerçekleştirilen görevler için ulaşım bedeli Görevde Yapılacak km (3) ile 0,50 TL'nin çarpımı ile bulunur.

*(10) Yurtiçinde projeye ile ilgili gidilecek toplantı, konferans, kongre, sempozyum vb. için proje süresince 5.000 TL'yi aşmamak üzere katılım masrafları (katılım ücreti, ulaşım ve konaklama giderleri) fatura ve katılım belgesi ile belgelendirildiğinde ödenebilecektir.

*(11) Toplam seyahat gideri; Yolluk Gideri (6), Konaklama Gideri (8), Ulaşım Bedeli (9) ve Toplantı Katılım Ücreti (10) kısımlarının toplamıdır.

10. BÜTÇE GEREKÇESİ

İlişikte bulunan **bütçe formları mutlaka ayrıntılı olarak doldurulmalıdır**. Talep edilecek bütçe veya yürütücü ve diğer kuruluşun nakdi katkıları düzenlenirken, satın alınması öngörülen teçhizat, sarf malzemesi, hizmet türleri ve istenen seyahat ödenekleri **yıl bazında KDV dahil ve detaylı** olarak yazılmalıdır.

Proje kapsamında yapılacak satın alma işlemleri; yürütücü kurum/ kuruluşların tabi olduğu hukuki mevzuata göre yapılır. (Detaylı bilgi için bkz. Araştırma ve Geliştirme Destek Programı Uygulama/Harcama Usul ve Esasları)

10.1 Makine/Teçhizat Bütçe Gerekçesi:

Her türlü kalıcı donanım bu bölüme yazılır. Alımlarda KDV'yi de içeren değerler yazılır.

Başvurularda makine/teçhizat alım tutarları piyasa etütlerine dayandırılmalı, teknik özellikleri ayrıntılı olarak belirtilmeli ve teknik bilgiler şartname şeklinde düzenlenerek başvuru ekinde sunulmalıdır. Makine ve teçhizat, kalemler halinde detaylandırılmalıdır.

Proje bütçesindeki bütün alım tutarları, proje başvurusundaki proforma faturalara uygun şekilde olmalıdır. Türkçe isimlerin yanında parantez içinde orijinal isimler de belirtilmelidir. Proforma faturalarda KDV dahil edilmemiş ise tabloya KDV dahil tutarların hesaplanarak yazılması gerekmektedir.

Her bir alımdan kaç adet olacağı proforma faturalarda ve bütçe tablosunda belirtilmelidir. Proforma faturalarda verilen teknik özellikler başvuru formunda belirtilen özelliklerle aynı olmalıdır.

10.1 Makine/Teçhizat Bütçe Gerekçesi:-

10.2 Sarf Malzemesi Bütçe Gerekçesi:

Kimyasal maddeler, kırtasiye vb. gibi kullanılarak tüketilecek gereçler, proje süresince kullanıldıktan sonra elden çıkacağı varsayılan deney gereçleri, küçük yedek parçalar ve deney hayvanları bu bölüme yazılır. Alınacak sarf malzemeleri kalemler halinde detaylandırılmalıdır.

10.2 Sarf Malzemesi Bütçe Gerekçesi:

Projede kullanılmak üzere 300 adet tavuğa ve bunların 16 haftalık yaştan 80 haftalık yaşa kadar beslenmesinde kullanılmak üzere 20 ton yumurtacı tavuk yemine, kümes altlığı için talaşa ve kümeslerin iç ve dışını bölmek üzere tel örgüye ihtiyaç duyulmaktadır.

10.3 Hizmet Alımı Bütçe Gerekçesi:

Projeye ilgili nakliye, teçhizat bakım ve onarımı, basım, araç kiralama vb. gibi belli bir ücret karşılığında yaptırılacak işler hizmet alımı kapsamındadır ve bu bölüme yazılır. Alınacak hizmet alımı kalemler halinde detaylandırılmalıdır.

Kişilerden alınacak danışmanlık hizmetleri ise; projenin belirli dönemlerinde ihtiyaç duyulan ve proje ekibinde bulunmayan, özel uzmanlık gerektiren konularda ve süreklilik arz etmeyen hizmetlerdir. Danışmanlık hizmet alımı en fazla iki danışman için yapılabilir ve her bir danışmana verilecek tutar Bakanlık proje destek bütçesinin %3'ünü geçemez.

Danışman olarak görev yapacak kişilerin görev yaptığı Kurum/Kuruluşu, uzmanlık alanı ve iletişim bilgileri başvuru formuna ek olarak verilmelidir. Danışmanlık ve diğer tip hizmet alımları ile ilgili "Hizmet Alımı ve Danışmanlık İş Tanım Belgesi" de mutlaka doldurulmalıdır.

10.3 Hizmet Alımı Bütçe Gerekçesi:-

10.4 Seyahat Harcamaları Bütçe Gerekçesi :

Veri toplama, yerinde inceleme, arazi çalışması vb. gibi araştırmayla doğrudan ilgili amaçlarla yapılması planlanan yurt içi seyahatler bu bölüme yazılır. Proje kapsamında nereye, ne amaçla ve kaç defa gidileceği ile gidilecek yerler arasındaki mesafeler mutlaka belirtilmelidir. Proje kapsamı dışındaki seyahatler için ödeme yapılmaz.

10.4 Seyahat Harcamaları Bütçe Gerekçesi:-

11. Ekler

EK-A özgeçmişler (kısa olmalı ve sadece konu ile ilgili başlıca yayınlarının listesi yer almalıdır)

EK-B Etik Kurul İzin Belgesi (Gerekliyorsa) Etik kurul belgesin gerekmemektedir

EK-C Proforma Faturalar ve Teklif Mektupları

EK-D Danışmanlık ve hizmet alımı belgeleri (Sözleşme, proforma fatura, teklif mektubu vb.)

EK-E Ticaret Sicil Gazetesi Fotokopisi (Başvuruda bulunan özel sektör için gereklidir.)